

ALBINA

de două ori în săptămână: **Joi-a** și **Dominec'a**; era cându va pretinde importanță materialului, va eși de trei și de patru ori în săptămână.

Prețulu de prenumerațiune,

pentru Austria:

anul întregu 8 fl. v. a.
dimetate de anu 4 fl. v. a.
pstraria 2 fl. v. a.

pentru România și strainătate:

anul întregu 12 fl. v. a.
dimetate de anu 6 fl. v. a.

Prenumeratini se facu la totu dd. corespondinți ai noștri, și de dreptulu la Redacțiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresă ai corespondinții, ce privește Redacțiunea, administrațiunea și expeditura; câte vor fi nerancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anușele și alte comunicațiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetiri se facu cu prețu scadutu. Prețulu timbrului câte 80 cr. pentru una dată se antecipe.

Budapesta, in 28 fauru n. 1874.

Maiestatea sa, Domnulu și stepanulu nostru a sositu, pre cum anunțarăm în nrulu precedentu, ieri demanētia — întregu, in pace, sanetosu — în Viena, unde a fost primitu cu mare bucuria, ca unu parinte bunu și iubitu, cându după o alatoră și absintia lungă rétorna érasî și ai sei.

A sositu — întregu, in pace și — sanetosu; dar — nu potemu dice că — *voiosu!*

De unde, pentru Dumnezeu? Ovațiunile mascale — scimu, sentimentu, că — nu sânt din anima. Apoi — au fost și au trecut și — numai tatalu din ceriu pôte se scia, că ce frupte acre și amare potu se ni mai aduca!

Ér aici a casa la noi, in tôte părțile — superare și necasu; domni — cei protegiati, in completa confuziune și anarhia; popórale in totale nemulțămire și iritațiune!

Acum poftimu! Fă minuni, Imperator! Drege, îndrepta, cârpesce, pune la cale, molcomesce și vindeca, cea-ce de septe ani, séu chiar de 15, — ba inca domai de 25, domni pe întrecute și cu putere deplina au stricatu, incurcatu și ruinatu!

Mane — e vorba, se ni vina domnitoriu la Buda, unde in data Ministeriu Sclăvy se-si dée demisiunea; apoi se se încépa — *cris'a*. Da, *cris'a*; și falii de *cris'a* inși? — Acest'a ér numai tatalu din ceriu pôte se scia.

Intr'acea — Dietă, guvernul, deputati, autorități publice, sunt casi niște acusat, ce — între temeri și speranțe, dar după cuprinsulu actelor de acuzare — totu cu mai multe temeri — în-astépta sentinți'a, — Dieu, pôte se fia și *sentinți'a de morțe!*

Deputatii nazionali opositionali, in aci'a și cu sentiulu celoru mai susu înșine, *joi-a* trecuta se adunare era, și se întielesera, că pre câtu timpu tiene această stare a lucrurilor, regulatu de două ori in fie-care săptămână, mercuria și sambet'a, după médiadi la 5 ore, se se adune *fora conchiamare speciale*, și afóra de aceea ori cându va cere lips'a.

Au fost de aci'a toti cei presinti in capitala, precum: *Babesi*, *Borlea*, *Cosma*, *Costic*, *Doda*, *Maticiu*, *Maximociu*, *Mocioni Alessandru*, *Mileticiu*, *Romanu*, *Stanescu*; — desbaterea a decursu asupra situațiunei. —

Absenti sunt: *Bonciu*, *Hodosiu*, *Mocioni Ant.*, *Popu*, *Trifunatiu*. Dar soara unora dintre acesti-a se astépta pe mane-poimane.

Acest'a este clubulu nazionale, astadi — charu Domnului, destulu de bine in armonia și compactu. —

Budapesta, in 28 fauru n. 1874.

Ér avemu placerea, d'ă însemna la acestu diu o aparitiune memorabilă, ce merita credemu — a fi cunoscuta și — dóra imitata.

Intre deputati *Tirolului* la Senatulul imperialu din Viena, se afla — biete *siepte italieni* din părțile *Trientului*, din asi'a numitul *Tirolu italianu*. Acesti *siepte* deputati, — cari s'au feritu de a se unu cu veri care alta partita esistinte, ci au ramas de sine, neependinti, sub numirea de „*liberalii din Tirolu*,” mai dilele trecute, de o data esira cu unu *Memorandu*, nainta Senatului imperialu, prin carele anuncia propunerea respectivă cererea — unei *Diete speciale și privre pentru tenutul italianu alu Tirolului*.

Mai caracteristica inși e — motivarea. Ei, deputati cei *siepte* dicu:

„Noi invocăm numai dreptatea faptoriloru legelativi; căci — noi nu suntemu in stare, a ni radimă rogarea prin vre o promisiune séu amenintare. Tienut'a nostra nici n'are voi'a nici puterea, a forti'a incuviintia-rea dorinței sale cu puterea; numerulu reprezentantiloru sei in senatulul imperialu este atâtu de micu, încatu ei nu potu influenti'a decisiunile legelative — nici prin votulu loru nici prin esirea loru din adunare. Fie deci că dorinți'a noastră se fie ascultata séu refuzata, sórtea Austria nu-si va schimbă cursulu seu. Totusi in casulu d'antaiu, stepanitorii Austriei vor fi implinitu unu actu de dreptate și de reconciliatiune; in alu doilea casu, noi — cu conștiința, că stepanitorii noștri n'au sciutu pricepe nedreptatea situațiunei noastre, séu — n'au fost in stare a o delatură, ne vom supune sortii și mai departe, sperandu in provedinți'a dumnieșca, carea nu pôte se fie destinatu perdierea unui poporu, ce tiene la dreptulu seu.” —

Cum vi place acestu esemplu și — acésta limba, frati ardeleni, și vóa celoru din castelele straine?! —

Budapesta, in 27 fauru 1874.

Conflictulu domniloru magiari cu Universitate sassesca, produce in elementele elatarite nișce spume — cu totul tulburi și false. Celu pucinu pre câtu ele ne atingă pre noi, ni este detorinți'a a le marcă.

„Magy. Politika”, descalindu pre „*Baloldal*”, pentru că in modu adeveratu asiaticu ia la dripea pre sasi — *mai vortosu* cu argumentulu, *că sunt o manuia de ómeni*, — se exprime din parte-si asi'a:

„*Acest'a este unu principu — nu alu politiciloru magiari, ci alu Militicesciloru și Babesiesciloru.*”

Nu trebuie numerate, ci — ponderate elementele. Asi'a inveti'a intieptulu dela „*M. Politika*.” Căci și atuncu, cându slavismulu dice magiarului, că este numai minoritatea tieiei, acest'a se provóca la dreptulu seu istoricu și la *puterea sa morale și culturale*.

Romani in Transilvania sunt de sieste ori (oho!) după statistic'a mai nouă — chiar de optu ori! — câtu sassii, dar de aceea totu sassii se stima mai multa, pentru că romanii numai numera, *ér sassii ponderédia*. —

Astea sunt afirmațiuni, pre cari nu potemu se le trecemu cu tacerea. Insemnăm simplu, că —

Nici recunócemu *valóre ponderante, morale și culturale in magiari, nici in sassii*. Din contra recunócemu *chiar lips'a de sentiu morale și de cultura adeverata, carea sustiene pe magiari si pe sassii in cârc'a noastră*; adeca: *puterea despotismulu brutu*.

Căci — unde sunt rezultatele morale și culturale magiare și sasse? Unde sunt progresele — nu dicemu a nationalitățiloru, dar a umanității dependinti de secli de la magiari și de la sassii.

Nemi'a, absolutu nemi'a nu dăm pre *valórea morale și culturale a magiariloru și sassiloru*, ci — cea-ce recunócemu e, că și unii și alții sunt bune instruminte ale despotismulu și reacțiunei; ca atari au fost și sunt pana astadi privilegiati, și ca atari ni-au impedecatu consecinținte deavoltarea in cultur'a — morale, intelectuale și materiale.

Desbrace-ve — cei poterici din Viena și Berlinu, astadi de pusetiunea vóstre privilegiata, detraga-vi astadi aperamentulu fisicu alu acestei pusetiuni, și — *valórea vóstra morale și culturale — la momentu este devalvata sub a noastră*.

Acest'a am vediu'to sub Michau, și începuserati voi a o presentu chiar sub Bach și Schmerling, cari — nu ni-au fost amici, dar — nici ai vostri! Sub asemenea conditiuni,

noi vom trái, dóra și progresá: voi ve veti vestedi și — regresá.

Acest'a este adeverulu — celu mai eclatante, pre care ni-lu aréta istori'a trecutului.

Dar un'a — are dreptu „*M. Politika*,” aceea, cându scrie că:

„In politic'a aci'a de nationalități magiari ar fi se urme principiulu „*fortiter in re, suaviter in modo*,” pre cându ei urma contrariulu, de unde apoi politic'a loru nationalu este nevoita a merge pan' la extremităti, devenindu ea — *seu nepasata pan' la stupiditate, seu aspra pan' la brutalitate.*”

Da, asi'a este, și in momentu *siepte milioáne de nemagiari din Ungaria* suntu amaru, că se afla sub presiunea aspra, brutale a domniloru magiari de la putere.

Astfelu — un'a avuramu a rectificá, un'a a aprobá din sentințiele intieptiloru de la „*Magyar Politika*.” —

Budapesta, in 15/27 fauru 1874.

„*PLloyd*,” pre cum se scia, celu mai directu organu alu contelui *Andrássy*, prin carele acest'a tinde a influenti'a lumea cea mare intru interesulu politicele monarchiei, — in nrulu seu de astadi afla de lipsa a dedicá articulu seu de frunte — scopulu cu multu zelu dezvoltatu, că se liniscesca spiritele in dóue directiuni: o data că *intinire: Imperatoriloru in Petropole a fost numai pentru asecurarea păcii între popórale Europei*; *ér alt'a: că din acea intelnire de felu nu este cu dreptu a se deduce tendințe reacționarie in intrulu tierelorlu.*

„*Intelnirele Domnitoriloru garanțédia in- în asemenea modu pacea, și libertatea.*”

Acest'a este sentinți'a finale.

Ei bine; lumea nu crede. Si — de ce ore nu crede, ci — se teme?

Simplu — *primo*: pentru că totu de a un'a a fost pacalita de domni;

Secundo: pentru că portarea faptuca, politic'a, mesurile domniloru — *nu corespundu incredințiariloru loru.*

Inópa acum in data dlu c. *Andrássy*, și cu cei alalti companioni ai sei dela putere a reduce peste totu puterea armata, a tramite soldatii a casa, la munc'a păcii, a sistá recrutările, ce tocmai se incepu in monarchia — apoi prin urmare, a scádă *dările și a infrená foradelegile domniloru, ce sistematcaminte impedecá pacea, libertatea, progresulu poporulu*, și — de buna séma, tóta lumea va crede in intentiunile și opurile bune, *de pace și de libertate între domnitori.*

Altfelii — ori câtu de multe cuvinte frumóse — in ventu vor fi. — Căci lumea nu se mai satura astadi din vorbe! —

Budapesta, in 15/27 fauru 1874.

Torontalulu frumosulu, manosulu, și grandiosulu comitatu alu Banatului, ce astadi se intinde de la Muresiu, pe langa *Tisa* pana in Dunare, am poté dice dela satulu romanu *Pesacu*, pan' la satulu romanu *Ovcea*, — *Torontalulu a avutu cam de rondu norocirea*, de a fi condusu de barbati — fireșce ai poterii, dar mai onorabili, mai intiepti și moderati de câtu cei de prin alte părți. Chiar și sub poei'a era magiara de la 1867 incóci, *Torontalulu — mácar cá a fost reu cercetatu de calamitățile timpulu, in fruntea sa a avutu norocirea de barbati destulu de demni.* Astadi după retragerea supremulu comite *Hertelendy Jos.* acest'a in dilele de 23 și 24 fauru si-a celebratu ocuparea scaunulu in *Becic areculu-mare*.

Despre acésta solenitate, precum și despre manifestatiunile din partea publiculu și si a Il. Sale la acea ocaziune, ni se tramisera reporturi mai lungu, desi chiar romanii nostri luara mai neînsemnata parte la ele.

Amintimu pre scurtu după acele repor-

turi, după ce spaciulu nu ni permite a le fóloli întrege, cá *persón'a dlu Hertelendy*, bine conocuta și multu stimata in *Torontalu*, se tiene din tôte părțile de o *garanția a bunele intielegeri între diferitele nationalități și partite din comitatu, fiindu naltulu demnitarulu fiiu alu comitatului, conocetoriu de cause și ómeni și de tôte limbelle poporatiuniloru, și barbatu de multa afabilitate.*

Denculu la instalatiunea sa s'a sprimatu cu multa resolutiune, că — *va face séu incetá diferințiele între nationalități, ér in contra agitatoriloru va pásu cu asprime*

Acest'a unii i-au luat'o in nume de reu, noi — nu. Noi suntemu convinsi, că indata ce diferințiele vor i cetá, agitatiunile incetá de sine, nu mai au nutrementu! — *Ér de nu vor incetá diferințiele, apoi pôte volnic'a domnesca se totu pasiésca cu asprime in contra agitatoriloru, că agitatiunile nu vor incetá.* Acest'a — dlu supremu comite securu o pricepe, căci — nu e omulu *fumuriloru*, ca și colegii sei din *Temisóra* și *Lugosiu*, și asi'a — noi nu potemu de câtu se-lu încuragiám, se faca a incetá diferințiele și neosaurile între popóra! —

Ni se scrie că, din *insarcinare mai nalta* are se plece curendu a visitá părțile comitatulu despre *Panciova*, pentru d'ă molcom *poporulu serbu și romanu*, iritatu in supremulu gradu prin blastematiile intevenite la alegerea de deputatu, și astfelu a pregatí spiritele pentru urmatóri'a la 26 martiu *nóu'a alegere.*

Noi suntemu convinsi, dar și reportorii noștri o astépta, că Il. Sa, supremulu comite *Hertelendy* — va sci cu cine are de lucru, va sci cá — *n'are de lucru cu ómeni rei și cari voiescu reulu cuiiva*, ci — cu unu poporu, ce are *dorinți'a sa legale și vrea se si-o realizédis prin dreptulu ce-lu are după lege. Mintiunile, abususile, infamielle guvernamentaliloru sunt, cari au vatematu și iritatu pre poporu; dlu Hertelendy va avé a aperá dreptulu și dreptatea*, și — *poporulu va fi reconciliatu; elu va alege pre Dr. Politu*, dar acest'a se va vedé patriotlu *leiale*, și — temerile și dushmaniellu vor *disparé*.

Éta pre scurtu, cea-ce dd. corespondinți ni scriu fôrte-fôrte pe largu. —

Vocile diartsticele romane nationale

asupra proiectulu de resolutiune alu deputatiloru nationali, propusu Dietei ung. in 2/14 faurariu 1874, și publicatu in „*Albina*” nr. 9 de estu timpu.

Detorinți'a diaristulu fidele chiamarei sale e, a notá si splică pentru publiculu seu tôte aparitiunile de interesu publicu, — nu numai, ci și criticelle publice ale altor'a asupra acelorasi aparitiuni.

Nu numai pre asta cale se pôte formá cu timpulu o adeverata opiniune publica intr'unu poporu; numai astfelu unu poporu passivu, pôte se devina unu corpu morale — activu, unu *faptore politicu și sociale*. Déca adeca elu, poporulu, se va inveti'a și dedá, a cugetá și judecá — de sine, asupra tuturoru causeru și cestiuniloru ce-lu atingu.

După acésta regula, din acésta intentiune, noi — par' cá am comite unu mare pecatu, déca am trece cu vederea — opiniunile diaristicele nostre nationali, asupra actulu amentitu in fruntea acestu articlu; — opiniuni, de atâtea nature, forme și caractere, de câte sunt foile ce le-au emisu.

Déca cându-va, la vre-unu casu, apoi asta data, diferinți'a morale și spirituale între variele organe ale nostre s'a manifestatu in celu mai pregnante,

la ochi mai batetoriu modu, in câtu totu omulu — cu unu picuti de minte sanetôsă, dupa firea si form'a acelei-a — pr'e usioru va cunôsce — tendint'ia, mesur'a si valôrea morale si spirituale a fie-carei-a.

Nici nu am av'e trebuintia, — dêca am fi in stare s'e publicăm'u tôte cu de a menuntulu, s'e mai dăm'u multe infor-matiuni si splicatiuni: citarea simpla a cuvinteloru ar ajunge pentru cetitoriu lu judecatoriu — ca s'e fie orientatu.

Noi — vom insir'a — in essint'ia s'eu fondulu loru — numai pre scurtu acele opiniuni, si — suntemu convinsi, cã — intr'e mîle de cetitori ai nostri, nu va fi unulu asiã de simplu, încãtu s'e nu pricêpa in data: unde este — sinceritate si realitate, unde — maliti'a si patim'a, unde — stupiditate si absurditate, si — unde in fine ridicululu.

Greu ni este numai a alege: de unde s'e incepemu; dar in fine — totu atãt'a, cãci ori de unde vom incepe, lectorii totu asemenea ne vor pricepe.

S'e dãm'u deci mamei „Gazeta“ din Brasiovu onôrea de antaietate, ce i com-pete. Ea — publicandu actulu deputa-tiloru nationali, lu-petrece cu urmatôri'a sentimentia:

„Fideli principiulu: „*Gutta cavat lapidem, non vi sed saepe cadendo*,” deputatii nati-onali dela diet'a din Pesta, vedendu cã comisi-uniu dietei de 21, — care are problem'a de a essaminã ce mesur'e ar' fi de luatu, in sistem'a politica si administrativale a tierci, mai corespondentorie, spre a face propuneri la dieta, — cã acea comisiune, despre ardiêtôri'a cestiune a multumirii nationalitatiloru neci cã visediã, — s'au intrunitu a presentã dietei proiectulu de resolutiune, care e transorisoru din animulu si dorintile tuturoru nati-onaliloru, in câtu ne mirãm'u, cum s'ã potutu, cã deputatii deakisti, candu refusara conlu-crarea, s'e nu se tẽma de blamu din aintea po-populu romanu, cã nu consentiescu cu dorintile loru neessorabili si generali!“ —

Atãt'a „Gazeta Transilvaniei.“ S'e trecemu acum la — „Telegra-fulu Rom.“ din Sibiu, la intieptulu parinte Cristea.

Spunemu din capulu loculu, cã pr'e-cuvios'a sa — de felu nu-lu satisface pro-iectulu deputatiloru nationali oppositionali. Este chiar o nemici'a, fora nici o valôre, si deputatii — se vede, cã n'au amblatu in scôla la onorabilulu Telegrafu din Si-biu. Dar — lasãm'u s'e vorbêsca insusi:

„Dupa atãt'a lunga cruda asteptare, êta cã deputatii opusietionali nationali din diet'a Ungariei, au facutu unu „proiectu de resolu-tiuns, pentru completarea problemei comissi-unei de 21.“

„Numai esaminandu proiectulu mai de aprôpe si facandu conclusiune la efectele lui, nu fat'a cu resistint'ia majoritatii in dieta, ei apretiuindu-lu insusi dupa firea lui, pana acum elu nu promise nimic'a. Preiectulu, cã s'e-i dicemu si noi asiã, nu s'ẽmena nici cu chiamarea ce o iã asupra-si, nici cu au-torii lui.“

„Este cestiunea de impacarea si mul-tiamirea nationalitatiloru. Frumosu lucru, Inse candu vorbesce opusietionea nationale, ea trebuie s'e arete, cã scie mai multu despre starea cea misera si nemultiamitoria a ro-maniloru si fatia cu diet'a si majoritatea ei, s' fatia cu guvernulu acesteia majoritatii. Si

sciiduça mai multu, trebuie s'e si spuna mai multu maioritatii si guvernulu....

„Cand ugetãm'u la autorii proiectu-lui — cã sunt opusietionali, trebuie s'e dicemu cã — nu recunôscomu dintrensulu nici de cum pre gigantii atleti ai opusietionei, asiã dupa cum si-i intipuiã lumea odeniôra. Totu proiectulu e mai putienu, dêcãtu unu articulu de diurnale si e mai moderatu, dêcãtu idea-lulu moderatiune. Ai cuget'a, cã l'au facutu nisce betrani din drept'a extrema, cu scopu cã s'e se pôta dice si despre ea, cã e libera-le si tiene comptu de spiritulu tempulu. Aici erã loculu cã si la alte ocaasiun, cã Babesiu si Mileticiu s'e se distinga.“

Aici nu potemu a nu eschiamã: O beata simplicitate a parintelui Cristea! Sermanulu. Apoi ar dor'i ca deputatii nationali s'e pasiesca cu proiecte peste proiecte privitôrie la regularea afaceriloru între nationalitatii; s'e pasiesca cu proiecte, cari privescu si alte afaceri, anu-me ce taia in econom'a nationale; s'e le com-unice cu publiculu celu mare, cã s'e fie discutate; s'e asculte parerile publiculu etc. etc.

Sermanulu! De oãte ori — in de-siertu l'am provocatu, s'e desbata in fôia ce o are, măcar cestiunile ce vinu a fi discutate la sinôde si la congresulu nati-onale, si — cele-ce de securu i sunt mai de aprôpe; si acum de o data isbucni in poft'a d'a desbata cestiuni politice-nati-onali si chiar economice-nationali! Casi candu vr'o data cine-va l'ar fi impede-catu a face acest'a.

Dar — dlu Cristea, carele — asiã se vede, cã une ori si-uita, cã scrie si pen-tru ômeni cu minte sanetôsă, affe dela noi, cea-ce agerimea sa politica nu l'a potutu face s'e pricêpa, aceea adeva:

Cã proiectulu deputatiloru nationali oppositionali e unu actu politicu bine com-binatu, ce a avutu mai multe scopuri, pe cari mai tôte le-a ajunso. Vom insir'a numai vr'o patru-cinci: Antaiu: a reflectatu Diet'a, cã in comisiunea de 21, destinata d'a deliberã asupra modulu de reorganizare a tierii, nati-oniunile nemagiare si cu interesele loru vitali nu sunt reprezentate. Acest'a trebuiã facutu cu ori ce pretiu — acumã, dupa-çe atunci, candu s'ã alesu comisiunea, depu-tatii nationali, cari se aflau de facia in siedintia — (Babesiu si cu Mocionescii se aflau tocmai la Temesiora in Comisi-unea mista pentru fonduri) — au trecutu cu vederea a o face.

A dôu'a: A spusu Dietei si Comisi-unei de 21, conformu sacrei detorintie patriotice, cumca — fora regularea cesti-uniu de nationalitate spre multumirea popôraloru nemagiare ale tierci, ori cari alte reforme nu vor fi in stare a restituf pacea si liniscea necesaria in spirite, si a asecurã progresulu si prosperitatea comuna.

A trei-a: A pusu o basa pentru pasii ce sunt s'e se faca — atunci dejã mai specialminte, candu reportulu comisi-unei de 21 va ajunge la desbatare in Cas'a reprezentativa; pentru ca adeva s'e nu se pôta dice ca si alta data, cã — este tardiu,

dupa-çe comisiunea si-a terminatu lu-crarea.

si nu numai cu timpulu de s'era, ci si cu cas'a sunt in legatura, cã animale de casa, zidiri.

Partea a II.

Sierpele a crescutu de s'ã facutu balauru, si ajungendu la ap'a mare, adeva la mare, sierpele capetã aripe si trecu ap'a in tier'a balauriloru si aci sierpele e animalu si de apa. Marea e, de unde se redica sôrole si stelele — nu numai dupa mitolog'ia vechia, ci si dupa povestile nôstre, si din mare esu mai multe dieitãti. Poseidon, dieulu mariloru cu diferite predicate, face pe mai multi diei; asiã cu predicatul Erechtheus — e cu trupu de sierpe, pentru cã in mare sunt sierpi mari si imperatulu balauriloru e Erechtheus.

In poveste are multe avutii, pentru cã in genere balaurii pazescu vistortele, — si are murgu'a, pentru cã in mare se d'ic'u a fi margelele cele mai scumpe; — are anelu, ce e figura in form'a, in care se inaltia stelele, din mare, tocma casl murgu'a, si poterea loru incepe pentru cã incepe lumin'a loru. Deci poteri, cu cari se inaltia stelele din mare, se credu a purcede dela dieulu mariloru. —

dupa-çe comisiunea si-a terminatu lu-crarea.

A patr'a: A pusu la proba leiali-tatea si seriositatea deputatiloru nationali din taber'a guvernulu, pentru ca s'e se scia, dêca si intru câtu se pôte contã pe spriginulu loru.

A cincea: Tocmai cu privintia la deputatii nationali si la — acei absurdi acusatori publici, straini si-domestici, — la cari din urma numerã si dlu Cristea — a doveditu eclatantminte, cã deputatii nationali opusietionali nu sciu formulã „numai pretensiuni essagerate,” si — nu cauta numai a iritã pre domnii stepanito-ri prin atari, ci cã sunt gat'a a primí propuneri. ma câtu de moderate, numai s'e fie reali si onorabili — din partea domniloru, formulate de ei insisi.

Astfelu standu lucrulu, mai affe dlu Cristea, dêca lu-interesediã, cã — ide'i'a si planulu a fost tocmai alu lui Babesiu, ẽr stilisarea a fost tocmai a lui Mileticiu!

Êta dara, cari sunt — „betranii din drept'a extrema“ ai dlui parinte Cristea! — S'e nu rida nime! —

Si acum s'e trecemu la — sorat'a nostra „Federatiunea“ de aici; dar — in nrulu vitoriu. —

Diet'a Ungariei.

Siedint'ia Casei repres. de joi in 26 fauru, a decursu pre scurtu in urmatôriele:

Dupa autenticarea protocolulu siedin-tiei precedentii, presiedintele presenta peti-tiunile intrate de la municipia, apoi presenta suplice private mai multi deputati, între cari Babesiu pe a lui Marinu Pislea din Bozovicu, pentru de a i se ajutã s'e-si primêsca din partea min. de finantia — plat'a pentru munc'a de lemnu, facuta la o casarma, care plata pe alta cale nu pôte s'e si-o castige.

Acetee se trecu la comisiunea peti-tionaria. —

Horn interpediã pre Min. presiedinte, ca Min. de finantie, in privint'ia resturiloru din sum'a de 1.224.000 fl. ce pe fie-care anu se votediã pentru refuirea imprumutulu cu premie, care suma nu intrãga se folosesce spre scopulu amintitu. Intrebarea este: scia min. de acest'a? Unde si cum se pastredia acele resturi?

Ministrulu pres. Szlavy respunde, cã acele resturi se pastredia in cassele de reserva, capitalisandu-se in chãrtii de statu.

Horn nu este multiamitu cu respunsulu.

Cas'a cu majoritate de 110 voturi con-tra 98 iã respunsulu spre sciintia. —

Min. Pauler substerna unu proiectu de lege, referitoriu la cãrtile funduarie. —

Irãnyi in numele comisiunei centrali repôrta asupra proiectulu de lege pentru sistem'a metrica. —

Min. Trefort propune operatulu comi-siunei de ancheta despre regularea colecti-uniloru rognicolari. —

Se trece la ordinea dilei, publicandu-se resultatulu alegelorulu, din siedint'ia trecuta.

In comisiunea juridica este alesu Ho-ransky din stang'a in contra lui Eder din drept'a. De asemenea in comis. pentru fun-datiuni este alesu Ghicky K.

In fine se cetescu si primescu tractatele de comerciu si navigatiune cu Suedia si Norvegia, si pentru consulat cu Portugalia.

Cu atãt'a siedint'ia se incheia; cea ma de aprôpe va fi sambata la 10 ôre.

L. Temisiora, in fauru 1874.

(S'e ni mai vedem de afacerea inspecto-ratorulu cu scôlele nôstre!) Scimu cu totii de luandu-se inspectiunea scôleloru nôstre din manele domniloru protopopi, aci in diecosti Aradului ea s'ã incredintiãtu — atunci p'ripa, la o multime de individi cari cu o firmica esceptiune nici pre de parte nu cunosc afacerea, nici au ideia de detorintiele facia de atare onorificu ôficiu.

Astadi, dupa vr'o cãtiva ani de esperanta, ne convinseram pre deplinu, cã acãtu mesura a fost gresita, cãci ea nu corespond de felu scopulu sublimei probleme. Acãtu outediãm'u a afirmã cu tãta apesarea co-ventulu!

O tabera sparta, domniloru, o multime de scôle parasite — ca nici odata; invetiatorii — tocmai in aceste imprejurãri trãsi-lipsiti chiar de pana cea crunta de tôte dê-lele, nu mai sciu, dêca au, s'eu nu — step-nire si ingrigire! Si candu se intempla de sentu, apoi o sentu totu numai spre — am- rulu si necasulu loru!!

Tocmai aci nãntea ochiloru, avemu un viu essemplu, unu essemplu facticu. Inspecto-rele de 4, di patru ani, nu s'ã ostenitu a cetã odata scôlele cerculuu seu, ba acestã altmintre destulu de sumetiù, candu are a comuncã vr'o ordinatiune subalterniloru invetiatori, pururiã si manifesta gratia d'a-i ce mandã — oãte de 3, 4 si 5 mile — in estã timpu de lipsa si chiar de fômote — la s'ã acasa; se intielege cã ast'a o face, fiindu cã scô-lele si invetiatorii sunt pentru dlu inspectoru pre lume, ẽr nu dlu inspectoru pentru scôle si invetiatori. Dar — ce dauna mare cã nu potu s'e vina si scôlele a casa la dlu inspectoru, cã s'e-lu vistoriedie!

Pentru acestu casu, — pôte unicu feliulu seu, — sinodulu protopresviterulu din Timisiora, de estã timpu, a facutu par-tille necesarie la loculu seu; vom ved'e in dêca va fi cava resultatulu?

In alte pãrti êrãsi vedi scôle fora-vetiatori, standu astfelu parasite cu anii, mai in altele vedi pre scolari — fôrte ad- luati — de la invetiatoriu din scôla, si de si intrebuintiati la venatôre in locu capãii!

Se facu apoi la regulamente pre- regulamente, pe cari unii dd. Inspectori-factice le intrebuintediã numai spre a ridi de scôle si mai cu s'ema de invetiatori, de s'ã rora essistintia — repetim'u, si dicemu die-cã — nime nu se ingrigesco!

Unii dintre dnii inspectori ai noștri, nici cã mai pôta contu de consciint'ia lo-m, cãci cu ocașiunea tiererei essamineloru sem-estrali, pre invetiatorii aceia, cari si punu s'ã silint'ia si deligint'ia cu elevii, in locu de s'ã incuragiã, cauta a-i degradã si disgustã de-sificandu-i fora dreptu cuventu — de „slabi“ pre candu din contra, pre alții, cari lumu sunt cunoscuti cã nu merita, nici au prin-cipiu s'e merite vr'o lauda, fiindu insã cã scia

FOISIORA.

Descoperiri mari.

Urga Murga

(a XII-ea poveste populara.)
(Fine.)

Explicatiunea povestei.

Partea I.

Baba a traitu din lucrulu maniloru e lucrãtoriu, pentru aceea Urga — orgos, e lu-cratoriu. Din lucru s'ã facutu bani, si Urga cumpera grengôs'i'a, siôrecele si sierpele; se face cumperatoriu, negutiatoriu, si êta in elu delocu vedemu pe Hermes — Mercuriu, dieulu negutiatoriei, comerciuului, H. agoraios, si din negutiatoria are cascigu, de aci H. Kerdoos, (— familia Kerdu in Greovatin,) casciga anelu, auru, cu care se face si imperatu.

Cum a plecatu copilulu babei, s'ã intal-nitu cu aceste animale, adeva candu se arãta ser'a planet'a Mercuriu pe ceriu, si dã murgu-tulu, animalele acesteia esu din gaurele loru,

Partea a III.

Mam'a sierpelui inghite pe copilulu ba-bei, pe Urga-Murga, adeva planet'a Mercuriu; — aci sierpele reprezenta marea.

E analogia cu aventur'a lui Hercules in fôlele pescelui la Goppe, cu a lui Jonas, in fôlele chitului; pentru cã „Kyzos“ e Khad sanscriticu domnu de ecliptica; e analogia cu adormirea lui Urga Murga, pana i se fura anelulu, adeva cu timpulu de nôpte, candu nu se vede planet'a, si candu se arãta in diori, e unai frumoșã decum a fost — s'ér'a.

Pasagiulu cã sierpele a trecutu pe Urga Murga la tiermure si acest'a aci si-a probatu poterea anelulu, se nimeresco cu ideiele, cã mult' eroi plêca din ostrovulu mării.

Eroii de regula facu fapte bune, cari de imperatu se remunera, asiã: Urga Murga capetã anelulu, cã remuneratiune, si candu ajunge a casa, prin poterea anelulu petiesce pe fêt'a de imperatu, adeva planet'a Mercuriu petiesce lun'a, cu de buna s'ema de la Zeus — Iupiter.

Partea a IV.

Acest'a e esint'ia, partea de fruntã povestei, — aci se arãta Hermes ca demiurgu si Mercuriu ca planeta.

Urga-Murga are rola de zidariu si de lemnariu, elu e architectu politechnicu, fac case, poduri si fontani; e Hermes Demiurgu. — La acetee trebuiã argintu si auru, si êta H. dieulu minelor (ocneloru,) de vistorie a metale ce sunt sub pamentu, si precum Aeschylus (Preller p. 314,) — dice, minile sunt darurile lui Hermes.

Cand u murgitulu de s'era incepe a zidi, si pana demaneti'a sunt gat'a; pentru cã in diori planet'a Mercuriu e s'etua insem-nata pentru pamentu, si la resarirea diori-loru sôrelui incepu a se ved'e orasiel'esi casele; de aci e zidariu; — radiel'le sôrelui arunca poduri de argintu si auru peste ape, acetee se atribuescu lui H. si de aci elu e si zidariu cosmicu, creatoriu; cãci in fiint'ia lui de factia incepe a se redicã velulu negru alu nopții si a se observã creatiunile pamentu.

face pre lingusitorii si servilii, ii classifica de „*aminenti*.”

„Să dăm cugetului nostru curs liberu, pentru că să ne putem apropia de adevăr”, dice unu pedagogu germanu. Noi tare credemu, că barbatii de inima si consciintia inca vor fi esperiatu de aceste si alte pre terenulu organismului nostru scolaru, anume in cătu pentru *inspectiune*; de aceea ni place a crede, că timpulu se apropia, pentru a noua organizare a inspectoratelor, inecandundu acestu stare *provisoria*, carea pana la fine de securu să constringă pre guvernulu tierii a intreveni! Cea-ce dōra — chiar este scopulu secretu alu reului; căci — ce alta mai scimă să supunemu!

Noi pedagogii marturisiru pre consciintia noastră, că la unu asemenea *provisoriu*, ca celu actualu, nu ne-am asteptatu; noi n'am reclamatu la numeroșele ocasiuni ce ni se detera, dupa o asemenea *inspectiune* pocita, care ni duce școlele si pre noi invetiatorii la cea mai desperata stare, multu mai desperata decātu cea din trecutu. De aceea noi nutrimu sperantia, că barbatii luminati ai natiunei, barbatii cei adeveratu competinti, „cei petrunsi adencu de interesulu desvultărei si infloirii școlerulu si invetiamentulu la populu nostru, atunci candu eprulu nostru invetiatorescu, ca celu mai aprōpe de școle si mai isbitu de reulu cugetatoriu se va incercă inca odata, a face unele propuneri — privitōrie la organizarea școlerulu si *inspectiunii* loru, acestea nu le voru desconsideră, ca si alta data.

Ascultati, domniloru iubitori de infloirea școlerulu si pre pedagogii, nemedilocitu activi esperti si interesati, deca voiti a intemeiă ceva practicū, salutaru, durabilu!

Mircea.

Prescurtari si Reotificatiuni:

La articolulu, publicatu in nrulu 7 alu Albinei si subscrisu „*mai multi Hurubani*,” cu vaierări in contra invetiatorilor si a inspectorului cercualu scolaru, — *Inspectorule scolaru alu Hurubanilor* sub 10 fauru ni trامة unu respunsu, prin care in meritu, in cătu pentru tanguirea contra inspectoratulu seu, declara cele aduse de ne-adeverate.

Docintele — nu de unu anu, ci numai de 8 luni este suspinsu. Provisiune s'a facutu in datu prin substituirea preotulu celui mai teneru, dar — acestui-a i-a fost frica de gurele rele si — n'a primitu; deci s'a substituitu preparandulu absolutu Stoia, care n'avu vietiă lunga, — si asiă er s'a substituitu preotulu celu fricosu.

Implinirea vacantie s'a intardiatu din cauz'a, că dieces'a a fost lungu timpu fora pastoriu.

Cea-ce se dice despre deschiderea concursulu si primirea tassei de 3 fl. si espedarea la „*Lumina*,” inca nu corespunde adeverulu. Inspectorulu scolaru s'a prezentatu prin *Gasparu* si comp. unu protocolu si cu 3 fl; dar li s'a spusu, că — concursulu nu se pōte deschide, ci cauz'a trebuie substernuta senatulu scol. pre cum s'a si facutu sub 5 dec. 1873, nr. 80.

Vaierările deci intru atât'a au faci'a malitiei si calumniei. —

Partea a V. si VI.

Muirea lui Urga Murga e lun'a, carea la N. Pepa se numesce *Iléna Cosandiana*. Candu Urga M. a adormitu de i-a futatu anelulu, e nōpțe, candu planet'a Mercuriu nu se vede.

Arapulu e intunereculu, carele se amonēdia de luna, si fugu la olalta; adeca atunci candu Mercuriu nu se vede, impare lun'a indepartata de elu, nu se vedu unulu pe altalu. In mitologi'a vechia *Kelaeno* — intunereculu, nasce pe *Nykteus*, (celu de nōpțe), carele e Negru = arapu, (*Preller* I. 369 II. 30) si arapulu din povesta e *Nykteus* si rol'a lui e identica cu a *Antiopei*, carea e luna de nōpțe, si sunt ideie asemenea casi in povestea *Šeranu* si *Dioranu*, p. 23.

De langa Muresiu inca din ianuaru.

„*Mai multi credintiosi*,” cu privire la plansōrea loru din nr. 2 a Albinei, pentru lips'a de pasturale pre santele serbatori, si respundendu *Luminei* din Aradu, carea in nrulu 2 alu seu, pentru acea plansōre li frēca urechile bine, adeca „cu nisce canōne vechi, la cari dōra nici episcopii nu se mai gandescu,” — ni se scrisera multe de tōte, dintre cari citāmū numai incheierea:

„*Lumina*” — dicu mai multi credintiosi, — „dechiara de *scintita* modest'a nōstra oftare crestinēca — dupa pastoralu — *scintita* din cau'a, că nou alesulu episcopu inca nu promise darulu spre a ne potē binecuventā.”

„Ei bine; cine ōre a cerutu binecuventarea — inca nechirotontulu eppu? En cetiti inca o data, *Neluminatiloru* de la „*Lumina*” — cevasi mai bine scrisōrea nōstra, for'a o mistificā, si — ve veti convinge, că noi n'am cersitu atātu *binecuventare*, cea-ce o asteptāmū mai vertosu dela unulu si priē induratulu Ddieu, ci am doritu — o *adeverata-pastoralu*, adeca nesce invetiaturi crestinēsi incurgiatōrie, pentru suportarea multeloru necesari si grelelor sarcine. — invetiature morali pentru infrenarea demoralisatiunei, ce totu mai multu amenintia nu numai biseric'a si institutiunile ei, ci chiar si genulu omenescu — nesce invetiature mangaiatorie, pentru sufletele celor amariti, — in fine nesce invetiature insufletitōrie catra credintia, dragostea si sperantia in Ddieu, si pentru alipirea nestramutavera de biseric'a strabuna, — invetiature cum ne-am pomenit a primu de acelea, din cele mai vechi timpuri, chiar si candu scaunulu episcopescu erā vacante.

Da! o asemenea pastoralu am asteptatu, pre care nou alesulu nostru domnu Episcopu, respectiv consistoriulu, deca nu a ni-o tramite in numele seu, apoi secur potea a ni o esoperā!

Onorat'a Redactiune va binevot a primu in colonele pre stimatulu seu diurnalu, si aceste modeste reflexiuni, ce le facemu *luminateli* redactiuni a „*Luminei*” spre a se convinge onoratulu publicu romanu, cătu de scrupulosi sunt acei domni *luminati* acolo si atunci, candu e vorit'a a se face o fapta buna, inocenta si folositoria: pana candu la acte, ce ni vatama interesele nōstre bisericēsi si natiunali, nu se sfiescu a cantā „*Aliluia!*”

Si ce e mai tristu, totu noi trebuie se ii sustienemu pre acei domni *luminati*; căci veneratulu consistoriu si cu protopopii sei, de unu timpu in cōci, ne cautandu la seract'a si multele lipse bisericōsi: *au silitu pre tōte bisericule nōstre* a se prenumerā la „*Lumina*,” desi radiele ei — in locu sē ne lumine si incaldōsca, mergu oblu a ne intunecā si reci. Ōre — pona candu si pona unde?! —

Din *Aradu*, cu datulu 11/22 fauru, dlul *P. Petrovicu* ni splică pe largu, cum s'a intemplat, — ceeace noi nu soiāmū, căci ni cetimū „*Lumina*” dlui *Goldisiu*, — cum s'a intemplat de dlul *I. Moldovanu* a fost indemnatu a negā in acea lōia, că *pasagiule dōne* din urma in „*Reflexiunile chiarificatōrie*” publicate in nrulu 9 alu Albinei, s'ar fi scrisu cu scirea sa; de unde apoi voinicosulu d. *Goldisiu*

Fugu in ostrovulu mării, pentru că stelele esu din mare si apunu in mare, era dieitātile de lumina in parte mare pleca din ostrovulu seu tiermurulū mării si totu acolo re'torcu.

Muirea lui Urga-Murga cu arapulu, a trebuitu sē se duca in ostrovulu mării dela apusu, deōra-ce acolo apunu stelele, si sōrele si nōptea totu spre apusu grabescu.

Incunguirarea loru cu ziduri, insēmna total'a apunere a lunci, ce se demustra si din partea VI. candu (muierca) lun'a s'a aruncatu in mare. Ne-venirea indereptu a muierii, atunci candu U. M. si-a recapatatu anelulu si a potutu aduce numai pe arapu, e cauz'a timpulu, candu lun'a la 29 de zile nu se mai vede cātova dile, si e numai intunereculu.

Ce se mai referēdia la muierē, e că grengōsia a mangit'o pe facia, si acēt'a insēmna petele si umbrele ce se credu in faci'a lunci.

In unele esemplarie, vine si muierca si arapulu indereptu la U. M. si imperatulu

adauge, că scie, cumca acelea le-a adausu „*Albina*.”

Este lucru simplu: s'a căutu de cele ce a vorbitu, fiindu că cei de influintia mare l'au intimidatu.

Astfelu de lucruri nu merita multa vorba, si mai vertosu candu dlul P. P. incheia:

„Dlu M. de tōmerca de colisiuni cu cei ce-lu necesiescu, este in stare sē desmintiēscā astadi, cea-ce — neprovocatu de nime — a vorbitu ieri, măcar naintea mai multoru martori. Dar nu face nemica: ce se atinge de cestiunatele dōne pasagia, remana scusatu naintea domniloru, pre cari fi dōre, si binevoiesca măcar intregu articolulu, din inceputu si pōna la capetu, a-lu pune numai pe cont'a mea carele, de vi va placē domniloru a cere dovedi, voi fi in stare a li dā — dupa informatiuni mai statornice.”

Cu atât'a cauz'a este lamurita. —

Nr. 48 epitr. fand.
Sied. II. prot. 22

Catra On. Redactiune a diariului nationalu „Albina” in Budapesta.

Avemu onōre cu tōta stim'a a Ne rugā, sē binevoiti conformu decisului de sub Nr. 22 alu alaturatulu *Protocolu* a publicā in colonele pretiuitulu *Dvōstra* diariu acestu protocolu, pentru ca asiā numerosulu publicu, cetitoriu alu Albinei nōstre sē iē cunoscintia si informatiune perfectă despre afacerile si peste totu de activitatea Epitropiei nōstre, administratōrie de fonduri. *Aradu* din siedintia a II. a ordinaru, tienuta in 8/20 februaru 1874.

Dr. Atanasiu Siandoru imp. Petru Petrovicu,
Presiedinte substitutu. Notariulu epitropiei.

Protocolulu

siedintiei I. ordinaru,

tienuta din partea Epitropiei provisorie pentru administrarea fondurilor comune bisericēsi si scolarie ale dieceselor de *Aradu* si *Caransebesiu*.

In *Aradu*, 4/16 ian. 1874.

Presenti:

Presiedintele substitutu Dr. Atanasiu Siandoru.

Membrii: Dr. Paulu Vasiciu, Ioanu Missiciu — din *Timisōra*; Georgiu Vasilieviciu din *Sir'ca*, Ioanu Suciu din *Socodoru*; *Lazaru Ionescu*, jurisconsultulu Ioanu Popovicu- *Desseanu*, contabilulu Ioanu *Moldovanu*, si Notariulu Petru *Petrovicu*, din locu.

Nr. 1.

Protocotulu siedintiei ultime ordinaru a XI. din 7/19 decembre 1873 — cetinduse

S'a autenticatu fara modificari.

Nr. 2.

Comembrulu *Vincētū Babasiu*, ca delegatu comisunalu pentru administrarea provisoriu a fondurilor scolarie, prin scrisōrea de datulu Budapesta in 2/14 ianuaru a. c. la recercarea de aici din 7/19 decembre 1873 Nr. 84 — respunde: că intrevinindu unele pedeci din partea domnulu comisariu ministerialu consiliaru de sectiune *Edmund Gradwohl*, predarea si respectiv primirea partii

carele dā de-ii lēga de codile cailoru, si ii prepadesce pe amendoi, — căci sunt simbolulu intunecimii si a sōrelui, carele in mitologiā ambu cu cai, era codile loru, — sunt radiele sōrelui; — deci muierca si arapulu, adeca lun'a si intunereculu — se prepadu atunci, candu vine sōrele, adeca candu se face diu.

Despre grengōsia si siōroce e destulu in simbolică.

Din acēta poveste si tōte espicatiunile ei vedemu, că mitologiā vechia e basata pe natura si fenomenele ei, prin mituri fabuloșe si enigmatice, si intielegendu-le vedemu, că mitologiā e basata pe adeveru si ratiune.

Mitologiā in școle nu s'a invetiatu dupa intielesulu ei, ci numai vorbe gōle, cari adese ori si inaintea prunciloru se pareau a fi prostia, si astfelu de invetiatura mitologica se vede a fi avutu acelu scopu iesuiticu, ca sē nu se pricēpa, ce se intrētia, si ca totu ce e paganismu, sē fia despretiuitu.

Mitologistii din seclulu de acū au trac-

rom ne a fondurilor cestiunate numai pe lun'e lui martiu a. c. va fi executabile.

Respunsulu acēt'a se ia spre cunoscintia. —

Nr. 3.

Fiindu la ordinea dilei suplic'a lui *Georgiu Trapsia* din *Mehadia*, de sub Nr. *Esib. 85. ex. 1873*, pentru unu imprumutu ipotecariu de 5000 fl. v. a. — jurisconsultulu in opiniunea sa arēta, că: in fost'a granitiā militaria din *Banatu*, unde se afla ipotec'a oferita, este in vigoare unu regulamentu de carte funduaria exceptionalu, si diferitu de regulamentulu de carte funduaria generalminte sustatoriu in tiera; dreptacea nainte de ce s'ar decide acēt'a petitiune in meritu: sē se procure prin midilocirea consistoriulu eparchialu din *Caransebesiu* unu esemplariu autenticu alu regulamentulu cestiunatu din fost'a granitiā militaria, ca asiā Epitropi'a sē fia in pusetiune d'a censurā petitiunile de imprumturi ce intra dela individuii de pe teritoriulu fostei granitiā militare.

Comembrulu *Lazaru Ionescu*, fiindu de parere, că cārtile funduaria si in fost'a granitiā militaria dau destula garantia pentru imprumturi ipotecari, e in contra opiniunei jurisconsultulu si propune a se petractā acum suplic'a de sub intrebare, in meritu, — in urmarea careia ponendu-se cestiunea la votu

Dupace s'a constatatu, că opiniunea jurisconsultulu a intrunita majoritatea voturilor, conformu §-lui 12 din regulamentu, si anume: fiindu spriginita de membrii Dr. Paulu Vasiciu, Georgiu Vasilieviciu, Ioanu Missiciu si de insusi jurisconsultulu Ioanu Popovicu *Desseanu* totu odata ca membru, er propunerea comembrulu *Lazaru Ionescu* spriginita de Ioanu *Suciu* si Ioanu *Moldovanu*, remanendu in minoritate, — se decide: a se recercā Venerabilulu consistoriu eparchialu din *Caransebesiu* pentru procurarea si tramitarea cestiunatulu regulamentu, pana la a cărui sosire deliberarea meritoriala a supra petitiunei lui *Georgiu Trapsia* se tiene in suspensu. —

Nr. 4.

La petitiunea lui *Demetriu Iorgovicu* si a societ'e sale Iuliana, nascute *Mregea* din *Aradu*, pentru acordarea unu imprumutu ipotecariu in suma de 5000 fl., — jurisconsultulu in opiniunea sa din 24 decembre 1873, la Nr. *Esib. 86*, propune acordarea, motivandu că: ipotec'a oferita si judicialminte estimata, are valōre de 21,000, er suplic'a e ajustata cu tōte documintele recerate dupa regulamentu; la ce comembrulu Ioanu *Moldovanu*, din motivu că petentii nu arēta lips'a neincungiura bila de bani, — pana candu sunt insinuatii alii numerosi petenti tierani, cari ceru imprumuturi in sume mai mici, pentru de a-si plati detoriele ingreuiate cu interese mari nesuportabili, in contra opiniunei jurisconsultulu propune; respingerea cererei acesteia, cu atât'a mai vertosu, căci cass'a epitropicala de presinte nu dispune de atati-a bani, ca sē pōta satisfacē petentiloru mai lipsiti.

Desbatendu-se aceste dōne propuneri la propunerea midilocitōria a comembrulu *Lazaru Ionescu* — ca tienendu-se contu de

tatu mitologiā aretandu adeverulu si ratiunea ei, si prin acēta au contribuitu multu la nimicirea unoru credintie desierte.

Din cele 12 povesti, espicate de mine pona acum, si Romanii vor vedē, că mitologiā vech'a e sustienuta, continuatu si perfectiunata de noi in Dacia, — si atât'a arēta — credu din destulu, *pretiulu literariu si natiunalu alu povestiloru*, cari prin sustinerea numeloru eroiloru si dieitātiloru vechie, sunt casi totu atâte dovedi ponderōse, pentru remanitatea nōstra in Dacia; căci contrariulu ar fi numai, candu dēcii si croii din povesti ar fi din limbele slavice, ori germanice, er nu din cele greco-romane.

Acēt'a e ce me îndemua, ca sē continuu espicările de povesti, sperandu că deca si nu presentulu, dar viitoriulu le vā apretiā dupa cuviintia.

Oravitiā, 1 faurariu 1874.

Dr. At. M. Marienescu.

potentii déjà insinuati, pentru împrumuturi mai mici, — celor de sub întrebare, în loc de sum'a cerută de 5000 fl. să li-se acorde de ocamdata numai 1000 fl. v. a.

Intre opiniunea jurisconsultului și propunerea comembrului *Lazaru Ionescu*, conformu §-lui 12 din regulamentul facendur se votare: opiniunea jurisconsultului spriginita numai de membrii Ioanu *Misiciciu* și *Dr. Paulu Vasiciu*, apoi de însuși jurisconsultulu Ioanu Popoviciu *Desseanu* ca membru, cade; ér la propunerea comembrului *Lazaru Ionescu*, votandu densulu cu membrii Ioanu *Suciu*, *Georgiu Vasilievicu* și Ioanu *Moldovanu* se decide acordarea sumei de 1000 fl. pe partea petentiloru, avisandu-se acestia a produce obligatiunea intabulata în sensulu §-lui 35 din regulamentul. Comembrulu *Desseanu* din motivu că fondurile au scopulu de a fructificá interesele stipulate în §-37 alu regulamentulu, ér nu a se tiené banii rezervati si cu interese mici, ce nu se ajungu la suportarea speselor de manipuliune, în contra acestui decisu, insinua votu separatu. —

Nr. 5.

De asemenea la suplic'a lui *Trifonu Iorgovicu* din *Aradu*, pentru acordarea unui împrumut de 2000 fl. v. a. jurisconsultulu în opiniunea sa din 24 decembre 1873, la Nr. Esib. 87, propunendu acordarea motivata, si facendu-se contra-propunere ca și sub Nrul. precedente,

Care punendu-se la votu, în tocmăi ca și cea de mai naințe, pe partea suplicantelu în locu de 2000, se acorda numai 1000 fl. v. a. avisandu-se densulu a produce obligatiunea prevediuta cu recerintiele din §. 35 alu regulamentulu.

Nr. 6.

Rogarea lui *Georgiu Sangiorgianu* și a socii sale *Persida*, nascuta *Cicireanu* din *Covasintiu*, pentru unu împrumut ipotecariu în suma de 1000 fl. dupa opiniunea jurisconsultulu fiindu instruita cu documintele recerute în §. 4 alu regulamentulu,

Se incuviintieđia, înse numai în suma de 800 fl. si cu acea conditiune, ca petentii se-si asecuređie edificiele oferite de ipoteca în contra foculu, se produca politia de asecuratiune, se estableđie sarcinele ipotecari din cartea funduaria de sub Nr. prot. 27. C. $\frac{1}{2}$ și C. 4. 5 7. séu se esoperedie dela creditorii interesati sub aceste positiuni invoirea de prioritate pentru împrumutulu acordatu din fonduri. —

Nr. 7.

De asemenea la suplic'a lui *Georgiu Curea* din *Covasintiu*,

Împrumutulu cerutu în suma de 660 fl. pe bas'a opiniunii jurisconsultulu se acorda pe langa conditiunile espuse la Nrulu precedente și cu acea îndatorire, ca obligatiunea prevediuta conformu §-lui 35. din regulamentul, se o subscrie și *comproprietariulu seu Teodoru Curea*, ca datorasiu solidarulu, avendu cestu din urma a pune în evidintia și maiorenitatea sa în cartea funduaria. —

Nr. 8.

Suplic'a lui *Teodoru Tigau* din *Covasintiu* pentru unu împrumut ipotecariu de 760 fl. v. e propusa de jurisconsultulu,

Se incuviintieđia cu acea conditiune: ca suplicantele se medilocesca estabulara sarcineloru ce ocuru în estrasulu cartii funduarie, séu invoiel'a de prioritate dela creditorii interesati pentru împrumutulu acordatu și asecurandu-si edificiele în contra foculu, se produca politia de asecuratiune. —

Nr. 9.

Împrumutulu cerutu de comun'a bisericėsca din *Macea*, representata prin parochulu *Nicolau Petrila* și episcopulu *Georgiu Secuiu*, în suma de 1500 fl. v. a. la opiniunea jurisconsultulu —

Se acorda cu acea conditiune, ca se estabuleđie sarcinele din estrasulu cartii funduarie și anume: în favorea casei orfanale din st. Martinu cu 300 fl. și în

favorea lui *Vizer Peter* din *Aradu* cu 2949 fl. séu se medilocesca invoiel'a acestoru creditorii de a se intabulá împrumutulu acordatu din fondurile comune la locul primu. —

Nr. 10.

Luandu-se la pertractare petitiunea lui *Nicolau Costariu* și soci'a *Cornelia*, nascuta *Cadariu* din *Temosiora* pentru unu împrumut ipotecariu în suma de 600 fl. v. a. —

Nu s'a incuviintiatu, pentru că dupa opiniunea jurisconsultulu:

a) ipotec'a oferita și stimata la 1600 fl. nu corespunde împrumutulu cerutu da 600 fl;

b) fiindu că carticic'a de contributiune se referesce și la casa din Chiseteu de sub Nr. C. 263, care casa în estrasulu cartii funduarie alaturatu la suplicanu obvine, și asiá identitatea oferita nu e legitimata. Petentii pe langa restituirea documinteloru se avisedia a chiarificá aceste dubiatati și totu o data a dechiará, ca la casu deca nu vor mai oferí și o alta realitate de ipoteca solidara, fi vor îndestuliti cu o suma mai mica, decatu de 600 fl. acordanda în proportiunea estimationala a ipoteci oferite. —

Nr. 11.

Rogarea lui *Ioanu Luca* din *Covasintiu*, pentru unu împrumut ipotecariu de 600 fl.

Împrumutulu cerutu nu s'a incuviintiatu; căci dupa opiniunea jurisconsultulu realitatea oferita de ipoteca e comuna cu Florea *Dranceanu*, și asiá pre proportiunea de diumetate, împrumutulu nu e deplinu garantatu; afora de acést'a, casa oferita la casu de Ipsa nici nu s'ar poté despárti.

Despre ce suplicantele pe langa restituirea documinteloru se incunoscintieđia. —

Nr. 12.

Luandu-se la pertractare petitiunea lui *Marianu Momoranu*, locuitoriu în *Covasintiu*, pentru unu împrumut ipotecariu de 5000 fl.

Desi jurisconsultulu în opiniunea sa propune acordarea împrumutulu cerutu, totusi Epitropia avendu în vedere petitiunile multoru credintiosi, ale caroru lipse banali sunt mai justificate, nu-lu acorda în sum'a ceruta, ci numai în suma de 3000 fl. v. a. sub urmatóriele conditiiuni:

a) se estabuleđie sarcinele intabulate pe realitati oferite de ipoteca, séu se procure și presente de la creditorii ipotecari invoiel'a de prioritate;

b) se intabuleđie obligatiunea pe realitati ipotecari, libere de sarcini, la locul primu, și acést'a intabulare se o documentedie prin unu nou estras din cartea funduaria;

c) se asecuređie edificiele ipotecari în contra foculu, și politia de asecuratiune se o produca dimpreuna cu recerintiele amintite sub a) și b) spre ulteriora afacere. —

Nr. 13.

Asemenea petitiunea lui *Teodoru Farcasiu* din *Covasintiu*, pentru unu împrumut de 2000 fl.

Jurisconsultulu în opiniunea sa propune acordarea împrumutulu cerutu, — înse Epitropia din motivulu espusu la nrulu precedente, nu-lu incuviintieđia în sum'a ceruta, ci numai în sum'a de 1000 fl; pe langa urmatóriele conditiiuni:

a) se estabuleđie sarcinele din protocolulu cartii funduarie de sub Nr. 330 C. 1, 2, 3, 4, 5, și Nr. 779 C. 1, 2, séu se procure invoiel'a de prioritate a respectiviloru creditorii;

b) Obligatiunea se o intabuleđie la locul primu pe realitatea ipotecaria oferita; și pe langa unu estras nou din cartea funduaria se o presentedie aiciá;

c) se asecuređie edificiele în contra foculu. —

Nr. 14.

Se presenta obligatiunea locuitorci din *Knéz, Alca Ticaturu n. Unguroanu*, despre împrumutulu acordatu în suma de 400 fl.

Afladu-se în ordine, petent'a pe calea oficiulu parochialu se avisedia, ca séu în persóna séu prin unu plenipotentiatu se se presente aicia pentru de a primí banii. —

Nr. 15.

Contabilulu *Ioanu Moldovanu*, presenta aretările despre starea actuala a detoricloru din capitalele și interesele restanti ale acestoru detorasi, căci înca nu s'au dechiaratu, deca voiescu séu nu a plati interesele urcate de la 6 la 8%.

Se decide a se comunicá cu respectivii detorasi, provocandu-se a solví sumele espuse în aretarea specifica, și adeca atátu capitalulu edisu déjà, câtu și interesele restanti. —

Nr. 16.

Locuitorulu din *Covasintiu, Dina Ciulina*, presenta obligatiunea intabulata despre împrumutulu acordatu în suma de 200 fl. sub Nr. 81 ex 1873, carea

Se estrada jurisconsultulu spre examinare, conformu §-lui 36 a Regulamentulu de procedere, și reportare la prossim'a sidintia. —

Nr. 17.

Pavelu Tuduru, totu din *Covasintiu*, presenta obligatiunea intabulata despro împrumutulu acordatu în suma de 400 fl. sub Nr. 82 ex 1873, carea

Se estrada jurisconsultulu întocmai ca sub Nr. precedente. —

Nr. 18.

Locuitorii din *Monostoru, Andreiu Savulu, Acsente Savulu, Georga Savulu și Elia Luchinu*, asider ea presenta obligatiunile intabulate despre împrumuturile ce li s'au acordatu în sum'a de 1150 fl. sub Nr. 60 ex 1873, carea

De asemea se estrada jurisconsultulu, ca sub Nr. precedente. —

Nr. 19.

Cu privire la decisu de sub Nr. 80, referitoriu la detoria lui *Iosifu și Alesandru Pcnaiotu* din *Lugosiu*, respective a ereditoru acestora *Iuliu Panaiotu* totu de acolo. —

Atátu obligatiunea originala câtu și instrumentulu de predare și primire a fonduriloru comune din *Carlovetiu*, se estradau jurisconsultulu spre ulterioara întrebuintiare la improcesuarea numitulu detorasu.

Nr. 20.

Comisiunea esmisa cu decisu de sub Nr. 78, pentru primirea fundatiunii asiá numite „*Fundus instructus episcopatus aradiensis*,” se indruma astadi dupa amediadi la 4 ore a se intruni cu comisiunea consistoriala,

Spre care scopu contabilulu e însărcinat a pregati ratiociniulu cu tóte documintele acestei fundatiuni si a le presentá comisiunei respective.

Nr. 21.

Jurisconsultulu și membrulu *Ioanu Popovicu Desseanulu*, cu privire la conclusele sinodali din anul trecut, referitorie la obligatiunile de statu ale fondulu comunu bisericescu, face propunere de a se mediloc la locul competente concessiunea, pentru în schimbarea obligatiuniloru de statu cu alte obligatiuni, respective papire de valóre mai mica, carea propunere

Primindu-se, se decide, ca prin întrevenirea Escelentiei Sale Prea santitulu perinte Arliepiscopu și Metropolitu *Procopiu Ivacicovicu*, ca presiedinte alu acestei *Epitropii*, se se esoperedie dela inaltulu Ministeriu reg. ung. de finantie licentia pentru de a se prefate cele 3 obligatiuni de statu în papire de valóre mai mica. *)

Nr. 22.

Fiindu-cá protocolu sidintieloru Epitropiei provisorie servescu spre informatiune și incunoscintiare publiculu nostru interesatu de afacerile fonduriloru comune și doraco prin decisu luat în sidintia plenara

*) Stilisarea — pare-ni-se ca — nu esprime ideia si intentiunea adeverului. Vorb'a este — credemu, nu de „valóre mai mica,” ci de piese séu categorii mai mica din acelasi împrumut, de a ce e asiá valóre. Celu pučinu numai în acestu intieleșu propunerea este justificabile. — Red. Alb.

din 27 iuliu 1873, sub Nr. prot. 21, s'a dispusu: publicarea tuturoru acteloru de interes în foile oficiali, înse acést'a publicare pana acuma numai în „*Lumina*” ca organu de comunicatiune oficiala alu eparchiei *aradane* și a efectuitu, și asiá publiculu din dieces'a *Caransebesiului*, care face parte la fondurile comune — nu va fi avendu cunoscintiele necesari. —

Se decide: a se recercá on. Redactiune a diariulu „*Albina*,” ca organu de comunicatiune oficiala pentru eparchia *Caransebesiului*, a publicá și ea protocolu sidintieloru și alte acte ce se voro tranite, în colónele sale. —

Nr. 23.

Compotintiole de diurne și sponse de detoria alu membriloru partecipanti la sidintia de astadi —

Stabilindu-se prin notariulu *Epitropiei* în suma de 54 fl. v. a. conformu §-lui 11 din Regulamentul, se asémea spre escontentare la cassa, ér specificatiunea se predá contabilulu spre a face cere ulterioara. —

Ne mai fiindu alte obiecte de pertractatu, sidintia se incheia, ér protocolulu acést'a se va autentica în prossim'a sidintia ordinaria.

Autenticatu, — *Aradu*, în sidintia ordinaria a II. tienuta la 8/20 febr. 1874.

Dr. Atanasu Siandoru mp. Petru Petrovicu, Presiedinte substitutu. Notariulu epitropia.

Varietati.

*(Teatru romanu în Viena.) Arististulu romanu *I. D. Ionescu*, dá *Domineca 1 martiu c. n. 1874* pe scen'a germana din Viena, în limb'a romana, *Cantionet'a „Cocón'a Chiritia la Paris,”* de dl. *V. Alessandri*, pentru a 50. óra, și *Cantionet'a „Von Kalikenberg,”* de dl. advoc. *Ioanu Ianovu* din Iasi, pentru a 20. óra. Dovéda că și Germanii asculta cu placere piesele nóstre nationali, candu sunt bine reprezentate. —

(*Neologu.*) *Trifonu S iepetianu*, predu în Chiseteu, cu soci'a sa *Elena*, cu noru *Iola* — fiica loru *Elisaveta*, si fiulu *Lucianu* studinte de a 7. clasa gimnasiale, amaru a crimandu, facu cunoscutu, cumca multu anulu fiuu, barbatulu, și respective frateloru *Ioanu S iepetianu*, în urma unui mortu îndelungatu, în etate de 32 ani și dupa 2 d. ai fericitei sale casatorii, în dia' de 5 fl. bruarri a. c. a adormitu în Domnulu, și si immormtentatu în 7 a accesu lunc cu cere mania potrivita, de o multime mania de poporu și multa inteligintia, pe langa caritatile rituali, și cu unu choru instrumentat vestitu alu comunei *Iabuca*, în acést'a comuna, unde dupa ce abdisese de jurasóre comitonsu, și dupa-ce unu scurtu timpu conduse Redactiunea *Albinei*, a fost alesu și a functianatu de notariu comunalu. — Onoratulu publicu, carele în numeru grandiosu, între elu mai multi dignitari înalti, militaristi și fotulu Episcopu alu *Temesiorii Naco*, au partecipatu la concretele nationali din *Temesiora*, dóra nu va fi uitatu rol'a ce a avutu la acelu reposatulu, — placerile, și onórea ce a facutu natíunei sele prin farmecatoriulu arcu alu violinoi sale, carea de multu lu-plange — pust'a! Elu a ajutatu și pre sormanu tatalu seu intru perfectiunarea corulu plugariloru din Chiseteu, carele se desvóltá pon' la curagiulu d'a se produce în orasie, pe bin'a teatrale, sercerandu multu aplause.

Elu, dupa-ce astultase sciintiele filosofice în Sabiiu, (*Transilvania*), și a terminatu studiule juridice în Pesta și apoi si-a urmatu cariera la *Temesior'a*, *Recasiu*, *Versidia*, pana candu sórtea trista, în florea etatulu-smulse din vietia.

Sè-i fie tierin'a usióbra!

(*Neologu.*) Ni se serie din *Orastiu* sub datulu de 23 fauru: „*Ieri* petrecuramu la cimitoriu și depuseramu în pamentulu recu — pro unu dulce amicu, plinu de epurantia, pe juristulu absolutu *Alessiu Munteanu*, junior, carele în 30 a curintei, dupa unu morbu greu de plumani, în cea mai frumosa etate a sa de abiá 22 de ani, deplansu de printii sei duiosi, pro cum si de unu frate alu seu si de multe rudinii si si mai multi amici si cunoscuti, cari toti invetiasera a cunórea intrínsulu unu caracteru nationalu de rara consecintia si firmitate!

Primésa-lu cerulu în sinulu seu, de cerele a fost demnu! —

(*Oratiune caracteristica*), în cotra Romaniloru au facutu magiarri parinteloru *Eppu Olteanu* — în Beisuiu în 23 fauru, la care însa copilandrii nostri au respunsu cu: *Eljen Babes, Eljen Miletis!* — precum se vede în nrulu celu mai de aprópe. —